

सार्वजनिक बांधकाम विभागातील सरळसेवेने
नियुक्त स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक
कर्मचाऱ्यांकरीता प्रशिक्षण कार्यक्रम निश्चित
करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक-प्रशिक्षण -१०२५/प्र.क्र.७७/आस्था-२.
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : १३/११/२०२५

- वाचा- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-टीआरएन-०९/प्र.क्र.३९/ ०९/१२-अ,
दि. २३ सप्टेंबर, २०११
३) सा. बां. वि. शासन परिपत्रक क्रमांक-प्रशिक्षण -१०२१/प्र.क्र.४५/आस्था-२ दि. ०४.०८.२०२१.
३) सा. बां. वि. शासन अधिसुचना क्र. सेप्रनि २०२४/प्र.क्र.७३/आस्थ-१ दि. १६.०९.२०२५

प्रस्तावना

सामान्य प्रशासन विभागाच्या संदर्भाधीन क्र १ येथील दि. २३ सप्टेंबर, २०११ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्याचे प्रशिक्षण धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. सदर धोरणांतर्गत राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांस तांत्रिक प्रशिक्षण, प्रशासनिक व सेवांतर्गत प्रशिक्षण देण्याबाबत तरतुदी करण्यात आल्या आहेत. सामान्य प्रशासन विभागाचे प्रशिक्षण धोरण विचारात घेता संदर्भाधीन क्र. २ येथील सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या दि. ०४.०८.२०२१ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये विभागातील सरळसेवेने नियुक्त स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक तसेच सदर संवर्गात समावेशनाकरीता पात्र कर्मचाऱ्यांकरीता एकूण २० आठवड्यांचा प्रशिक्षण कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला आहे.

सद्यस्थितीत स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायकांचे सेवा प्रवेश नियम दि. १६.०९.२०२५ रोजीच्या अधिसुचनेअन्वये सुधारित करण्यात आले आहेत. सदर सेवा प्रवेश नियमानुसार स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक या पदावरील नियुक्ती स्थापत्य अभियांत्रिकी शाखेतील पदविका किंवा पदवी धारक उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाने करण्याबबत तरतूद करण्यात आली आहे. तसेच सद्यस्थितीत कार्यरत असलेले बहुतांश स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक हे पदवी /पदविका धारक आहेत. पायाभूत प्रशिक्षणातील निर्धारित केलेले सर्वेक्षण-आरेखन, गणित व उपयोजीत यंत्रशास्त्र या ३ विषयांचे शिक्षण महाविद्यालयीन शिक्षणात पूर्ण झालेले आहे. सबब प्रशिक्षणाच्या एकूण २० आठवड्यांपैकी या ३ विषयांचा १० आठवड्यांचा प्रशिक्षण कालावधी कमी करून पदवी /पदविका धारक स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक यांच्यासाठी प्रशिक्षणाचा कालावधी १० आठवडे करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

स्थापत्य अभियांत्रिकी शाखेतील पदवी / पदविका धारक स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक यांच्यासाठी एकूण १० आठवड्यांचा सेवाप्रवेशोत्तर प्रशिक्षण कार्यक्रम निश्चित करण्यात येत आहे.

सदर १० आठवड्यांचे प्रशिक्षण सोबतच्या परिशिष्टनुसार देण्यात यावे.

२. उपरोक्त प्रशिक्षण कार्यक्रमाबाबत खालीलप्रमाणे तरतुदी करण्यात येत आहेत :-

(२.१) सरळसेवेने नियुक्त स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक यांना उपरोक्त प्रशिक्षण, सेवाज्येष्ठतेनुसार, देण्याची जबाबदारी संबंधित परिमंडळाचे अधीक्षक अभियंता यांची राहील.

(२.२) उपरोक्त प्रशिक्षणाच्या आयोजनाची जबाबदारी संबंधित प्रादेशिक विभागातील अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रक मंडळ यांची राहील. संबंधित अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रक मंडळ यांनी प्रशिक्षण कार्यक्रम विहित कालावधीत पूर्ण करून घ्यावा तसेच सदर कार्यक्रमानुसार प्रशिक्षक उपलब्ध करून द्यावेत.

(२.३) सरळसेवेने नियुक्त स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक कर्मचाऱ्यांना उपरोक्त प्रशिक्षण कार्यक्रमास केवळ एक वेळेसच पाठविण्यात येईल.

(२.४) उपरोक्त प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यावर संबंधित उमेदवारांनी सर्व प्रशिक्षण सत्र यशस्वीरित्या पूर्ण केल्याबाबत संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी प्रमाणित करावे.

(२.५) सरळसेवेने नियुक्त सर्व स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक कर्मचाऱ्यांचे उपरोक्त प्रशिक्षण विहित कालावधीत पूर्ण करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित परिमंडळाच्या अधीक्षक अभियंता यांची राहील.

(२.६) प्रशिक्षणास नामनिर्देशन झाल्यानंतर देखील जे प्रशिक्षणार्थी प्रशिक्षणास अनुपस्थित राहतील त्यांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात येऊन सक्षम कारणाशिवाय अनुपस्थित राहिला असल्यास संबंधितांवर योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

३. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा खर्च हा त्या त्या मंडळ कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील खर्चाकरिता १३-कार्यालयीन खर्च या उद्दीष्टासाठी असलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून भागवावा.

४. हे शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२५१११३१५०८३८७६९८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पुजा उदावंत)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई ४००००२,
२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-२, नागपूर,

३. मा.मंत्री (सा.बां.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय मुंबई,
४. मा.राज्यमंत्री (सा.बां.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. अ.मु.स.(सा.बां.वि.) यांचे स्वीय सहायक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
६. सचिव (रस्ते/बांधकामे) यांचे स्वीय सहायक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
७. सर्व सह सचिव/उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग,
मुंबई/कोकण/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद/नांदेड/अमरावती/नागपूर,
९. अधिक्षक अभियंता (विद्युत), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, बांधकाम भवन, मुंबई,
१०. सर्व अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम परिमंडळे,
११. संचालक तथा अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी (मेटा), नाशिक,
१२. अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ (सर्व),
१३. कार्यासन अधिकारी, का.सेवा-३/आस्था-१, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. निवड नस्ती, कार्यासन आस्था-२, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

Sr. No.	Subject	Duration (in weeks)
A	Basic Training	1 week (Week 1)
1	PWD Organisation, Rules Duties and Responsibilities	
2	General working of the Department	
3	General working of the National Highway	
4	Right To Information (RTI) and Right To Services (RTS)	
5	Maharashtra Services Rules (MCSR) and Service matters	
6	Inter-departmental relation and co-ordination	
7	Works Accounts	
B	Roads	2 weeks (Week 2-3)
1	Classification of roads and geometric standard	
2	Survey and preparation of Road estimates	
3	Acquisition of land	
4	Roads in plain and hilly area	
5	Construction, Maintenance and Drainage of Roads	
6	Prevention of ribbon development and Bombay Highway Act	
7	Road Development Plan 2001-2021	
8	Traffic Engineering, traffic census and Geometric Design of Highways	
9	Highway construction materials and testing	
10	Highway construction techniques	
11	Various Records and Registers	
12	Various permissions-crossings, fuel stations, removal of Encroachments	
13	Accident reporting maintenance of data in prescribed form	
14	Road Safety Audit	
15	Various IRC provisions	
16	Concept of BOT/HAM/ADB/ NABARD works	
C	Bridges and CD arks	1 week (Week 4)
1	Classification of Bridges	
2	Basics of Bridge Engineering, site selection, linear waterway scour afflux Bridge Hydraulics etc	
3	Basic Bridge components, types of foundation substructure, super structure, railing parapets, bearing joints and wearing coats	
4	Survey and Preliminary Survey Data	
5	Preparation of Estimates of Bridges and CD works	
6	Pre/Post Monsoon Inspection of Bridges, Repairs and, Maintenance of bridges, Keeping record of Masonry Register and H.F.L., O.F.L., L.W.K & duration of obstruction to traffic due to floods	

7	Working of Design Circle, type plans Guidelines for Bridge Designs Study of various circulars	
8.	Detailing of Bridges and various IRC Codes	
D	Buildings	1 week (Week 5)
1	Preparation of Building estimates	
2	General guidelines for Design of buildings, types of foundations	
3	Concept of Green Buildings, Energy Conservation Building Code compliant buildings	
4	Maintenance of Building (various circulars)	
5	Various Building materials and their Safe bearing capacities	
6	Design of concrete mixes, testing of Quality Control as per frequencies for common items of Civil Engineering works	
7	Plumbing drawings , Sanitary fittings, water supply lines fittings and their testing	
E	Construction Management, Store Accounts and Execution of works	
1	Management of work	
2	Outlines of the Civil Engineering contract for works, document of contracts, kinds of contracts etc.	2 weeks (Week 6-7)
3	Accounts of works and stores	
4	Knowledge of store accounts and their maintenance	
5	Preparation of DTP	
6	Tenders-various types, Clauses of B-1, B-2, C, EPC Tenders, SBD, RFP, RPQ for Construction works and appointment of AE/IE/PMC ,	
7	Measurement Book, works accounting	
8	Important aspects of executions of works-Buildings, Bridges and Roads	
9	PWD Hand Books and MORTH specifications	
10	Centering Design-Buildings/Bridges	
11	Construction of Helipads and Airstrips	
12	E-MB and E-Billing	
13	Latest technologies in civil engineering	
F	Miscellaneous and Computers	1 week (Week 8)
1	Introduction to Auto-Cad-2 and Excel Programming	
2	E-MB and E-Billing	
3	Use of DGPS/Total station machine, Dumpy Level	
4	Introduction to website of the Department	
G	Introduction to Government Systems	
1	Assembly works, Budgeting and correspondence to Government (PMIS, PCRS, AMS, e-permissions, BEAMS etc)	
2	Personality Development	
3	Communication skills	
4	Value education, Morals and Ethical working	
5	Time and stress Management	
6	Departmental examination	
H	Site Visits to On-going works and Assessment Test	
1	Roads	
	1) WBM + carpet + LSC	

	<ul style="list-style-type: none"> 2) WBM road 3) GSB + WMM work 4) DBM + BC 5) CC road (DLC + PQC) 6) CC road (White topping) 	2 weeks (Week 9-10)
2	<p>Bridges</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) CD works 2) Slab drains and Minor bridge 3) Major Bridge 4) Flyover and ROB/RUB 	
3	<p>Buildings</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Residential Building 2) Non-Residential Building 3) Heritage Development 4) Green building 5) Zero Energy Building (ECBC compliant) (eg. MEDA, Pune) 	
	<p>Training assessment/ End of Training Examination/and concluding ceremonies</p>	